

EBEVEYN AKADEMİ

Psikolojik Danışman Ayşe MUTLU

Sevgili Ebeveynler,
Özel Yetenekli Çocukların
eğitimlerinin en önemli
halkası sizlersiniz.

- Özel yetenekli bir çocuğa sahip olmak, her ebeveyn için büyük gurur kaynağı olmakla birlikte ona uygun bir eğitim ortamı hazırlamak gibi ek sorumluluklar getirir. Onun için yapabileceğiniz en büyük yardım onun özelliklerine uygun eğitim olanakları oluşturmaktır.
- Özel yetenekli çocuğa sahip aileler, pek çok yönden şanslı olmalarına rağmen, çocuklarını yetiştirme sürecinde, çözmeleri gereken pek çok problemle karşılaşır. Konuyla ilgili yapılan araştırma sonuçlarından yola çıkarak, özel yetenekli çocuğa sahip ailelerin çocuklarını yetiştirme sürecinde karşılaştıkları problemleri şu başlıklar altında toplamak mümkündür:
 - a) Normal ebeveyn rollerinin değişmiş olması,
 - b) Ebeveynlerin benlik imajlarının değişmiş olması,
 - c) Uyumun aile içinde yapılması,
 - d) Okul ve aile arasında yaşanan sorunlar.
- Aylık bültenlerimizde özel yetenekli çocuklarımızın sosyal duygusal ve akademik gelişimleri için neler yapabileceğimizi paylaşıyor olacağız.
- Keyifli okumalar...

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN GELİŞİMSEL ÖZELLİKLERİ

- Çocuklar gelişimsel özelliklerine ve zeka düzeylerine göre belirli gelişimsel dönemlerde gerçekleşen beceriler gösterirler. Özel yetenekli çocuklar bebeklik döneminden itibaren akranlarından daha erken dil becerileri göstermekte ayrıca dikkat ve hafıza gibi bilişsel becerilerde de ileri bir performans göstermektedirler.
- Özel yetenekli çocuklar, gelişim alanları, ilgi alanları, öğrenme biçimleri, kişilik özellikleri ve geçmiş deneyimlerine bağlı olarak birbirinden farklı özellikler göstermektedirler.
- Hızlı öğrenme, üst düzey zihinsel merak etme, bilime eğilimli olma, öğrenmeyi sevme, dili etkili kullanma, zengin sözcük dağarcığına sahip olma, çabuk ezberleme, güçlü bir belleğe sahip olma, genelleme ve soyutlama becerileri ile bilgisini diğer alanlara aktarabilme, geniş hayal gücüne sahip olma ve yaratıcı yöntemlerle problem çözme gibi becerilerle akranlarına göre oldukça öne çıkarlar.
- Özel yetenekli çocuklar genellikle kendi kronolojik yaşının bir ya da birden fazla alanında ileri gelişim gösterebilmektedirler.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLERİ

1. Erken olgunlaşma: Tipik gelişen akranlarına göre birçok becerileri daha erken gerçekleştirebilirler.
2. Kendi bildiği gibi yapma: Öğrenmek için yetişkinin yardımına ihtiyaç duymadan kendileri keşfederek öğrenme eğilimindedirler.
3. Öğrenme tutkusu: Yetenekli oldukları alan hakkında öğrenme için içten gelen bir güduları vardır. Yoğun bir şekilde odaklanma becerisi sergileyerek yüksek motivasyon sergilemektedirler.

Fiziksel ve Motor Gelişim

- Az uyudukları, iyi bir iştaha sahip oldukları, daha sağlıklı oldukları ve bebeklik döneminde bakımlarının daha kolay olduğu bilinmektedir.
- Duyu organlarından gelen uyarılara daha hassastırlar.
- Erken emekleme, sıralama, yürüme ve diğer motor becerilerde akranlarına göre erken gelişim gösterebilirler.
- Erken dönemlerde görülen motor gelişimdeki hız ileriki dönemlerde görülmemektedir.
- Ritim, hareket ve beden kontrolünde de gelişimleri ileridir.
- Meraklı oldukları için çevreyi keşfetmek için hareketlidirler.

Zihinsel Gelişim

- Zihinsel gelişimleri hızlıdır ve en dikkat çeken gelişim alanıdır.
- Dikkat süreleri uzun, isteklerine ulaşmada güçlü bir iradeye sahiptirler.
- İlgi alanları ile uzun zaman geçirerek detaylı bir şekilde ilgilenebilirler. İlgilerini çekmeyen konulardan çabuk sıkılabilirler.
- Genel zihinsel yetenekli ve özel akademik yetenekli olan üstün yetenekli çocuklar için akademik başarıları yüksektir.
- İlgili oldukları konularda orijinal yaratıcı fikirler vardır.
- İyi gözlemcidirler ve ilgilendikleri konularda yoğun merak duyguları vardır.
- İlginç sorular sorarlar ve yüzeysel cevaplar ile yetinmezler.
- Aynı anda hafızalarında çok fazla bilgi tutabilmektedirler.
- Olayları, insanları ve hikayeleri detaylı bir şekilde hatırlayabilmektedirler.
- Bir durumun farklı yönlerini eş zamanlı değerlendirebilirler.
- Fizik, politika, eğitimsel ve ahlaki konularda ilgilidirler.
- Neden sonuç ilişkisini hızlı bir şekilde algılayabilmektedirler.
- Farklı zamanlarda edindikleri bilgileri değişik durumlara uyarlayabilmektedirler.
- Daha az dış kontrole ihtiyaç duymaktadırlar.
- Yetenekli olduğu alanla ilgili kavram ve yöntemleri hızlıca kavrayabilmektedirler

Sosyal ve Kişilik Gelişimi

- Kendilerinden büyük çocuklar ile olmayı tercih etmektedirler.
- Espri yetenekleri gelişmiştir.
- Zihin becerilerini kullanmayı gerektiren karmaşık oyunları (satranç, puzzle vb.) tercih etmektedirler.
- Kendilerinden emin, sorumluluk almayı seven ve bağımsızdırlar.
- İçinde bulundukları gruplarda liderlik özellikleri göstermektedirler.
- Empati yetenekleri erken dönemlerde gelişmekte ve sosyal vicdana sahiptirler.
- Özel yetenekli çocuklar, zaman zaman kendilerini farklı, yalnız ve özgünlüklerinden dolayı dışlanmış hissedebilmektedirler.
- Akranları ile birlikte oyun oynama, aynı ilgi alanlarına sahip olma, iletişim kurma ve etkinlik yapma durumları oldukça sınırlı olabilmektedir.
- Akran grubuna göre gelişimleri ve ilgi alanları farklı olduğu için akranları ile sorunlar yaşayabilmektedirler.
- Çoğu konuda mükemmeliyetçi davranışlar sergilemektedirler.
- Kendisinden büyüklerle arkadaşlık etmeyi tercih etmektedirler.
- Tek başına vakit geçirmekten keyif almaktadırlar.
- Yaşına göre olgun davranmaktadırlar.
- Rekabetçidirler.
- Liderlik davranışları güçlüdür.

Dil Gelişimi

- Özel yetenekli çocuklarda en dikkat çeken gelişim özelliğidir.
- Bebeklik döneminden itibaren dil gelişiminde ileri beceriler göstermektedirler.
- Erken dönemlerde alfabeyi tanıyabilirler.
- Erken dönemlerde okumayı öğrenebilirler.
- Kelime hazineleri geniştir ve soyut ifadeleri akranlarına göre erken dönemlerde kullanabilmektedirler.
- Merakları dolayısıyla çok fazla soru sormaktadırlar.
- Kitaplarla erken dönemlerden itibaren ilgilidirler.
- Yetişkin seviyesindeki kitapları bağımsız bir şekilde okuyabilmektedirler

Yaratıcı ve Üretici Düşünme Yeteneği

- Deneyimlere açıktırlar.
- İşleri kendi yöntemleriyle yürütme eğilimindedirler.
- Yalnız başına çalışmayı tercih etmektedirler.
- Geniş bir hayal güçleri vardır.
- Fikir üretme ve geliştirmede aktiftirler.
- Estetik görüşe sahiptirler.
- Detaylarla ilgilenmektedirler.

Her özel yetenekli çocuktan, yukarıda belirtilen gelişimsel özelliklerin tamamını göstermesi beklenmemelidir.

■ Özel yetenekli çocuklar her alanda yetenekli değildir.

■ Çocukların yetenekli olduğu alan ya da alanların ortaya çıkması gerekmektedir.

■ İleride yeteneğini göstereceği alanla ilgili olarak çocuklar o alandaki yeteneklerini erken dönemlerde göstermeye başlamaktadırlar.

■ Microsoft'un kurucusu Bill Gates *bir şeylerde iyiyse dikkatli olmanız ve her şeyde iyi olacağınız düşüncesine kapılmamanız gerektiğini* önermektedir. Yazılım alanında müthiş bir yetenek olan Bill Gates'ten dahi olmaktan uzak olduğu diğer alanlarda parlak olması beklenmemelidir. Zira böyle bir durumda hissedeceği baskı iyi olduğu alanda bile başarılar kazanmasına engel olabilir. Bu durum bütün özel yetenekli çocuklar için geçerlidir.

■ Dahi Alexandra Nechita henüz 2 yaşındayken saatlerce boyama kitaplarını boyarmış. Kalem ve mürekkep ile çalışmalar yaparmış. 5 yaşından sonra suluboya kullanmaya başlamış.

Zamanının büyük bir çoğunluğunu sadece boyama yaparak geçirirmiş.

1994 yılında 8 yaşındayken ilk sergisini gerçekleştirmiş ve yaptığı yağlıboya çalışmaları 100.000 dolara alıcı bulmuştur.

■ Özel yetenekli çocuklar bazı alanlardaki üstünlüklerine göre diğer alanlarda zayıf olabilmektedirler. Örneğin zihinsel becerileri üstün olan bir çocuk sosyal gelişim alanında tipik gelişim gösteriyor ya da geri olabilmektedir. Örneğin sözel alanda çok iyiyken matematikte yetersiz olabilmektedir. (Ya da tam tersi)

■ Çocukları değerlendirirken, her çocuğun biricikliğini hep hatırlamak ve kendi gelişimi içinde değerlendirmek çok önemlidir. Bu nedenle de özel yetenekli çocukların gelişimsel özelliklerini iyi bilmek ve anlamak gerekmektedir.